

Океанські експедиції XIX століття.

До кінця XVIII століття ескіз поверхні Землі в основному був створений. XIX століття – це століття уточнень, привнесення суттєвих деталей, розкриття останніх великих білих плям на карті океанів.

До видатних мандрівок цього часу можна віднести плавання Метью Фліндерса, що були здійснені у 1798-1803 роках. Було встановлено точні обриси берегів Австралії, відкрито багато бухт і заток, особливо в південній її частині, протоку між континентом і Тасманією (Бассову, на честь компаньйона), острів Кенгуру. В своїй книзі він запропонував сучасну назву континенту замість Нової Голландії. Австралійські географи оцінюють роботи Фліндерса так само високо, як і дослідження Кука.

Найвидатнішим науковцем початку XIX століття був знаменитий французький учений-енциклопедист Жюль Дюмон-Дюрвіль. Він був прекрасним моряком, географом, фізиком, етнографом, лінгвістом-поліглотом, ентомологом і ботаніком. З 1822 по 1840 роки він здійснив три навколосвітні мандрівки. Досліджував Океанію і Антарктику, знайшов сліди експедиції Лапепруза і поставив йому пам'ятник на місці загибелі, зібрав величезні колекції рослин і комах Його праці мали всесвітній успіх. Він запропонував поділ Океанії на Полінезію, Мікронезію і Меланезію. У 1840 році Дюмон-Дюрвіль отримав золоту медаль Французького географічного товариства.

Дуже вагомою, з точки зору всієї сучасної природничої науки, була англійська мандрівка на кораблі «Бігль» 1831-1836 років, під командуванням капітана Фіцроя. Головним її завданням було зробити зйомку південної частини Південної Америки, а також здійснити спеціальні хронометричні зйомки для правильного визначення координат.

Фіцрой цікавився природничими науками, тому запросив до участі в експедиції 22-річного натураліста Чарльза Дарвіна. Завдяки його участі дана експедиція увійшла в історію як одна з найзначиміших у науковому відношенні

в XIX столітті. Книга «Мандрівка натураліста кругом світу на кораблі «Бігль» Дарвіна багато разів перевидавалася, її частини, присвячені Австралії та Океанії увійшли до Золотого фонду Світової літератури, а матеріали, зібрані ученим, лягли в основу праці «Походження видів».

Початок століття характеризується зростанням активності Росії. Країна вибудовує свої міжнародні відносини і прагне увійти в групу головних морських держав світу. Тоді активність дослідження океанів була подібна, по своєму значенню, до сучасних досліджень космосу. Російське географічне товариство, за порівняно короткий проміжок часу, організовує понад двадцять навколосвітніх мандрівок з пізнавальною, науковою і політичною метою.

Першою була навколосвітня подорож Крузенштерна і Лисянського, здійснена в 1803-1806 роках на шлюпах «Нева» і «Надія». Головна мета мандрівки була – дослідження Російської Америки (Аляски) і підтримка місцевих поселенців (як матеріальна, так і військова), встановлення дипломатичних відносин з Японією, дослідження берегів Далекого Сходу. Під час експедиції було відкрито острови біля узбережжя Аляски і деякі острови Гавайського архіпелагу.

Важливі відкриття і дослідження були зроблені під час інших навколосвітніх мандрівок. Зокрема досліджувалися маловідомі острови Мікронезії, частина Каролінських островів (архіпелаг Сенявіна), північно-західна частина Гавайських островів, атол Суворова, деякі острови в архіпелазі Туамоту.

Капітан Отто Коцебу і знаменитий російський морський офіцер Михайло Лазарєв здійснили по три навколосвітні мандрівки, капітан Головнін – дві.

Найбільш знаменитою російською мандрівкою цього періоду була подорож на південь Беллінсгаузена і Лазарєва 1819-21 років, коли досліджувалися області Південного океану. Була відкрита значна кількість островів, і, хоча мореплавці не пройшли на південь далі за Кука, вважається, що вони є першовідкривачами останнього найхолоднішого континенту нашої

планети (в Європі та США до цього відносяться дещо скептично, хоча й високо оцінюють результати даної експедиції).